

Palvelun mobiilikäytössä voi esiintyä ongelmia kannatusilmoituksen vahvistamisessa. [Lue lisää ongelmasta](#)

demokratia.fi (<http://www.demokratia.fi>)

kuntalaisaloite.fi (<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi>)

Kansalaisaloite.fi

- [Etusivu](#)
- [Selaa kansalaisaloitteita](#)
- [Tee kansalaisaloite](#)
- [Ohjeet](#)
- [Tiedotteet](#)
- [På svenska](#)
-
- [Kirjaudu](#)

Käytämme sivustollamme evästeitä (cookies), jotta sivustomme kehittäminen perustuu oikeaan käyttäjätietoon. [Lisätietoa evästeistä.](#)

Kansalaisaloite Kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamiseksi

1.5.2019

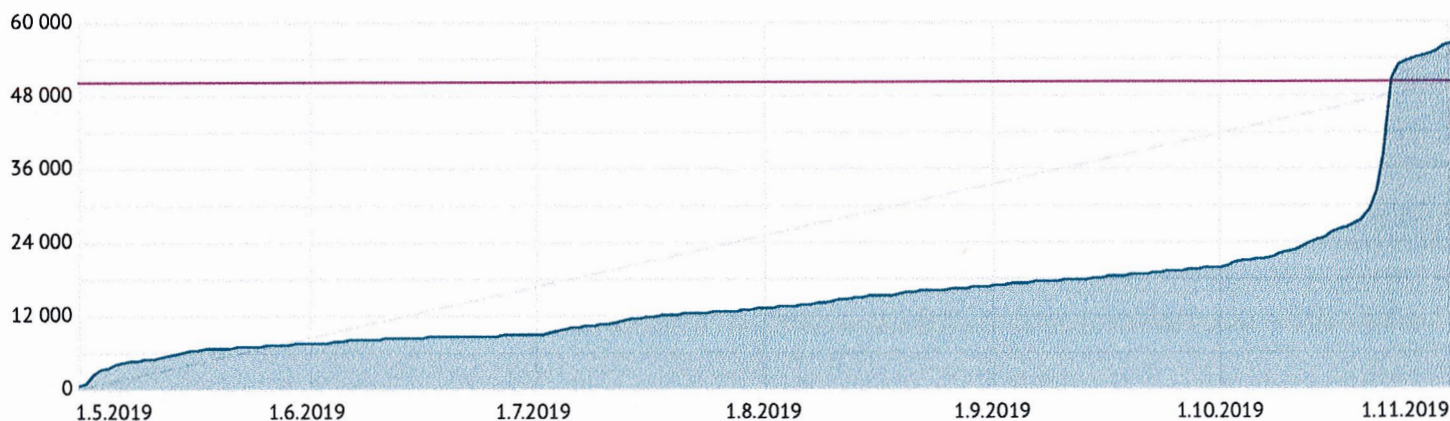
1. Aloitteen vireillepano
2. Kannatusilmoitusten keräys
3. Kannatusilmoitusten tarkastus
4. Lähetys eduskuntaan

→ [Lähetys eduskuntaan](#)

Väestörekisterikeskus on tarkastanut kannatusilmoitukset ja vahvistanut aloitteen saaneen vähintään 50 000 kannatusilmoitusta.

Kannatusilmoituksia tässä palvelussa 55 634

kokonaiskertymäpäivätasolla

Kuvaaja, joka näyttää miten kansalaisaloitteelle on kertynyt kannatusilmoituksia ajan kuluessa.

Kuvaajassa näytetään vain Kansalaisaloite.fi-palvelussa kerätyt kannatusilmoitukset. Kuvaaja päivittyy vuorokauden vaihtuessa.

[Voit upottaa kuvaajan omille verkkosivuillesi täältä.](#)

Kansalaisaloitteen tiedot

Kansalaisaloitteen otsikko

Kansalaisaloite Kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamiseksi

Aloitteen päiväys

1.5.2019

Aloitteen muoto

Lakiehdotus

Oikeusministeriön asianumero

VN/2930/2019

Aloitteen sisältö

Ehdotamme lakimuutosta joka poistaa rankaisemisen kannabiksen käytöstä, omaa käyttöä varten tapahtuvasta pieneen määrän hallussapidosta ja muutaman kannabiskasvin kasvattamisesta omaan käyttöön.

LAINKOHDAT, JOITA LAKIMUUTOS KOSKEE

Rikoslaki

50 luku (17.12.1993/1304)

Huumausainerikoksista

1 § Huumausainerikos

Poistetaan kohdasta 2 hamppu. Se olisi sen jälkeen seuraavanlainen:

2) viljelee tai yrittää viljellä oopiumiunikkoa tai meskaliinia sisältäviä kaktuskasveja käytettäväksi huumausaineena tai sen raaka-aineena taikka käytettäväksi huumausaineen valmistuksessa tai tuotannossa,

Muutetaan kohtien numerointia kohdan 2 jälkeen siten, että kasvatetaan niitä yhdellä ja lisätään uusi kohta 3, joka olisi seuraavanlainen:

3) viljelee tai yrittää viljellä useampaa kuin neljää (4) kukkivaa hamppu-kasvia käytettäväksi huumausaineena tai sen raaka-aineena taikka käytettäväksi huumausaineen valmistuksessa tai tuotannossa,

Muutetaan nykyistä kohtaa 5, uudella numeroinnilla kohtaa 6, siten, että voi pitää hallussaan korkeintaan neljää (4) viljelemäänsä kukkivaa huumausaineena käytettävää hamppukasvia, joista yksi voi olla kuivattu käyttöä varten. Kohta olisi seuraavanlainen (uusi numerointi):

6) pitää hallussaan enemmän kuin neljää (4) viljelemäänsä kukkivaa huumausaineena käytettävää hamppukasvia, joista yksi voi olla kuivattu käyttöä varten, yli 25 g huumausaineena käytettävää kannabistuotetta tai yrittää hankkia vähäistä suuremman määrän huumausainetta.

Muutetaan pykälää 2 a § Huumausaineen käyttörikos siten, että poistetaan siitä kannabis, jota varten lisätään lakiin pykälä 2 b § Kannabiksen käyttörikos. Pykälä 2 a § olisi seuraavanlainen:

2 a § Huumausaineen käyttörikos

Joka laittomasti käyttää taikka omaa käyttöä varten pitää hallussaan tai yrittää hankkia vähäisen määrän muuta huumausainetta kuin kannabista, on tuomittava huumausaineen käyttörikoksesta sakkoon tai jättää tuomitsematta, jos epäiltyä rikosta tai rikosta on huumausaineen määrä ja laatu, käyttötilanne sekä olosuhteet muutoinkin huomioon ottaen pidettävä kokonaisuutena arvostellen vähäisenä.

Lisätään lakiin Kannabiksen käyttörikos 50 luvun 2 b §, joka olisi seuraavanlainen:

2 b § Kannabiksen käyttörikos

Joka käyttää kannabista tilassa, joka on julkinen, päiväkodin, koulun tai muun sellaisen tilan läheisyydessä, jossa on lapsia tai nuoria, tilassa jossa on ihmisiä, jotka voivat altistua poltetun kannabiksen savulle tai jossa tupakointi on kielletty, on tuomittava sakkoon.

Muutetaan pykälän 3 § Huumausainerikoksen valmistelu kohtien numerointia vastaamaan muutetun 1 §:n numerointia. Pykälä olisi seuraavanlainen:

3 § Huumausainerikoksen valmistelu

Joka tehdäkseen 1 §:n 1–5 kohdassa tarkoitetun rikoksen valmistaa, tuo maahan, hankkii tai vastaanottaa tällaisen rikoksen tekemiseen soveltuvan välineen, tarvikkeen tai aineen, on tuomittava huumausainerikoksen valmistelusta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava. (19.10.2006/928)

Muutetaan pykälän 4 § Huumausainerikoksen edistäminen momenttia 1 siten, että poistetaan viljelystä neljän (4) hamppukasvin viljely. Momentti olisi seuraavanlainen:

4 § Huumausainerikoksen edistäminen

Joka

1) huumausaineen laitonta valmistusta, viljelyä, lukuunottamatta korkeintaan neljän (4) huumausaineena käytettävän kukkivan hamppukasvin viljelyä, maahantuontia tai maastavientiä varten valmistaa, kuljettaa, luovuttaa tai välittää välineitä, tarvikkeita tai aineita tietäen, että niitä käytettäisiin tähän tarkoitukseen, tai

Perustelut

Haittojen vähentäminen

Nykyinen politiikka ei ole onnistunut tavoitteessaan haittojen vähentämiseksi. Kannabiksen käytön ja hallussapidon kieltö on perusteltu lähinnä huumevastaisten mielikuvien luomisella. Käytännössä laillinen kontrolli kohdistuu sattumanvaraisesti vain pieneen osaan käyttäjästä. Sen ylläpitäminen tuhlaa poliisin resursseja ja haittaa käyttäjiä.

Huumekauppa on rikollisten käsissä. Kannabiksen saattaminen laillisen kontrollin piiriin heikentää järjestäytyneen rikollisuuden kasvuedellytyksiä.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen viime vuonna (2018) keräämän kyselyn mukaan kannabiksen kokeilu ja käyttö on yleistynyt kriminalisoinnista huolimatta. Kyselyn mukaan 42 prosenttia vastaajista olisi valmis luopumaan kannabiksen rangaistavuudesta. Viime vuosina kannabiksen käyttö on lisääntynyt erityisesti nuorten aikuisten miesten keskuudessa, joista vuonna 2018 noin 45 prosenttia ilmoitti kokeilleensa kannabista ainakin kerran elämässään.

KAA 5/2020 vp

Käyttörikoksesta seuraa henkilölle sakkorangaistus ja nuorelle ensikertalaisille puhuttelu. Poliisi voi myös antaa huomautuksen. Toimenpiteisiin on koetettu liittää hoitoonohjausta, mutta määrät ovat jääneet vaatimattomiksi.

Rekisterimerkintä sulkee ovia nuorilta. Ongelmallista on, että käyttörikos merkitään aina, myös huomautustapauksissa, poliisiasian tietojärjestelmään, missä se säilytetään tapauksesta riippuen 5–10 vuotta. Päätös syyttämättä jättämisestä ei poista huumemerkintää tietojärjestelmästä.

Rekisteritietoa käytetään, kun poliisilta pyydetään turvallisuus selvitys tai henkilö joutuu hankkimaan rikostaustaselvityksen koulutus- tai työpaikalleen. Tietojen luovutus saattaa vaihdella alueittain.

Käyttörikoksia tulee poliisin tietoon vuosittain noin 15 000. Tämä merkitsee sitä, että poliisiasian tietojärjestelmässä on noin 75 000–150 000 tämänkaltaista rikosta. Vaikka oikeudelliset seuraamukset näistä ovat suhteellisen vähäisiä, rekisterimerkinnän vaikutukset nuorten henkilöiden elämänsäkuuluun voivat olla arvaamattomia ja altistaa syrjäytymiselle.

YK:n johto pääsihteeriä myöten suosittaa dekriminälisointia ja avointa, tieteelliseen tutkimusnäyttöön perustuvaa keskustelua kannabiskaupan laillisesta valvonnasta. YK:n osastojen, ohjelmien ja organisaatioiden johtolautakunta kehottaa YK-järjestelmän yhtenäisyyden takia dekriminälisointiin henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettua hallussapidon, noudattamaan suhteellisuusperiaatetta oikeusjärjestelmässä, vaatii muutoksia niihin lakeihin, toimintamalleihin ja käytäntöihin, jotka vaarantavat terveyden ja ihmisoikeudet, edistää tieteelliseen tutkimusnäyttöön perustuvaa päätöksentekoa uusien huumevalvontamallien hyötyjen ymmärtämiseksi mukaan lukien kannabiksen valvonnassa. YK-järjestelmän yhtenäisyyden periaatteen mukaan uuden huumeohjelman tavoitteet ovat ihmisoikeuksien toteutuminen ja 2030 kestävä kehityksen ohjelman tavoitteet, koska ne ovat kansainvälisen yhteisön yhteisiä tavoitteita.

Huumeaineiden rangaistavuuden poistamisella on saavutettu hyviä tuloksia Portugalissa. Huumekuolemat ja HIV-tartunnat ovat vähentyneet, eikä huumeiden käyttö ole lisääntynyt.

Rikoslain 50 luvun säännösten muuttaminen

Rikoslain 50 lukuun tehtäisiin lakiehdotukset –kohdassa mainitut muutokset. Muutosten jälkeen kannabiksen henkilökohtaisesta käytöstä tai sitä varten kasvattamisesta ei enää rangaistaisi, mikäli kannabiksen määrä ei ylittäisi 25 grammaa tai neljän kukkivan kannabiskasvin lukumäärää. Näistä neljästä kannabiskasvista yksi voi olla kuivattu käyttöä varten. Tällä hetkellä oikeuskäytännössä kannabiskasvin laskennallinen tuotto on 25 grammaa kannabista. Tällöin kuivatun hampukasvin laskennallinen tuotto vastaa muuten hankitun kannabiksen luvallisen hallussapidon määrää, 25 g.

Poliittisessa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa on esitetty eri vaihtoehtoja nykyisen huume politiikan muuttamiseksi, kun kannabiksen kieltoihin ja rangaistuksiin perustuva lainsäädäntömalli ei ole onnistunut käytön vähentämisessä eikä ongelmakäytön ongelmia ole pystytty poistamaan. Lakialoitetta valmisteltaessa on käyty läpi monia eri vaihtoehtoja lainsäädäntötyön toteuttamiseksi. Näitä ovat olleet esimerkiksi depenalisaatio, dekriminälisointi, koko tuotantoketjun laillistaminen ja eri maiden mallit (erityisesti Kanada, Uruguay ja eräät Yhdysvaltojen osavaltiot).

Suomi ei voi osana kansainvälistä yhteisöä implementoida YK:n huumeaineyleissopimuksia vain osaksi, joten aloitteen allekirjoittajien mielestä kansainväliset sopimukset on pidettävä voimassa. Henkilökohtaisen käytön salliminen ei ole kansainvälisten sopimusvelvoitteiden vastaista, joten lakiehdotus ei edellä mainituin perustein edellyttäisi muutoksia Suomen kansainvälisiin sopimussuhteisiin. Kansainväliset huumeaineiksi luokiteltuja aineita koskevat sopimukset ovat voimassa joko täydessä laajuudessaan tai niihin allekirjoitushetkellä tehdyin varauksin (joita Suomi ei ole näihin sopimuksiin tehnyt), ja sen vuoksi kansalaisaloitteen valmistelijoiden mielestä on tarkoituksenmukaista ehdottaa rikoslain muuttamista lakiehdotuksen mukaisesti. Kansainväliset velvoitteet eivät aloitteen allekirjoittajien mukaan estä kannabiksen henkilökohtaisen käytön, sitä varten kasvattamisen tai sen hallussapidon suvaitsemista kansallisessa rikoslaisissa. Mikäli kannabiksen vähäisen määrän hallussapito sallittaisiin mutta viljely olisi aina kielletty, ei lainsäädäntö poistaisi tarpeeksi tehokkaasti rikollisia markkinoita kannabiksen ympäriltä. Aloitteen allekirjoittajat ehdottavat kannabista säätelevien rikoslain säännösten muuttamista siten että 25 gramman hallussapito sekä neljän kukkivan kannabiskasvin kasvattaminen sallittaisiin.

Depenalisaatio tarkoittaisi lainsäädäntömallia, jossa rikoslain säännös olisi voimassa, mutta sen perusteella tuomittuja rangaistuksia ei pantaisi täytäntöön. Tämä olisi kuitenkin ongelmallista, sillä yhteiskunnan ei tulisi antaa ristiriitaista viestiä siitä, onko jokin asia sallittu vai kielletty. Depenalisaatio olisi myös viranomaisten toiminnan kannalta epätarkoituksenmukainen malli, koska sellaisia asioita tutkittaisiin rikosprosessissa, joita ei olisi tarkoitus viedä päätökseen. Yleisen lain kunnioituksen kannalta olisi ongelmallista muuttaa lakia siten, että pidettäisiin voimassa sellainen rikoslain säännös, jonka rikkomisesta ei käytännössä seuraa mitään, mutta käyttäjän kannalta vahingolliset merkinnät tehtäisiin poliisin rekistereihin. Kun aloitteen allekirjoittajien tavoitteena on poistaa kannabiksen kiellosta aiheutuneita haitallisia seurauksia, tähän tavoitteeseen päästäisiin soveliaimmin muuttamalla kannabiksen sääntelyä rikoslain 50 luvussa.

Dekriminalisoinnilla tarkoitetaan laittomaksi ja rangaistavaksi säädetyin teon rangaistavuuden poistamista. Dekriminalisoinnissa tekoa koskevaa kieltoa ei välttämättä poisteta kokonaan eikä tekoa muuteta lailliseksi, mutta teosta annettava rangaistus poistetaan tai teko muutetaan pelkäksi rikkeeksi, josta saa esimerkiksi rikesakon. Dekriminalisointiin toimintaan saatetaan samalla kuitenkin kohdistaa lailla muita velvoitteita, kuten ilmoitusvelvollisuus viranomaisille. Kannabiksen dekriminälisoinnilla voidaan siten tarkoittaa usealla eri tavalla toteutettavaa lainmuutosta. Aloitteen allekirjoittajat ovat kuitenkin yhtä mieltä siitä, että henkilöllä olisi oikeus enintään 25 gramman hallussapitoon ja hänellä olisi oikeus kasvattaa enintään neljää kukkivaa kannabiskasvia omaa käyttöään varten.

KAA 5/2020 vp

Syitä kannabiksen viljelyyn oman käyttöön on useita. Monet kannabista itselleen viljelevät henkilöt eivät halua olla tekemisissä rikollisten kanssa, joka altistaa rikollisuudelle ja tukee rikollisuutta. Monet haluavat myös varmistaa käyttämänsä kannabiksen laadun. Itse viljellyn kannabiksen lajike ja laatu ovat tiedossa. Pimeiltä markkinoilta hankitun kannabiksen lajikkeesta ja laadusta ei voi varmistua. Esimerkiksi hiljattain tehdyn tutkimuksen *1 mukaan lähes 90 prosenttia Madrinissa kerätyistä näytteistä ei ollut soveltuvia ihmiselle, sillä ne sisälsivät kolibakteeria ja aspergillus-homesientä, joka voi aiheuttaa vakavia terveysongelmia.

THL:n vuonna 2014 toteuttaman huumeekyselyn tulosten *2 mukaan viidesosalla kannabiksen käyttäjistä lääkekäytöllä on jonkinlainen merkitys. Vaikka lääkekäyttö on Suomessa sallittu, niin kannabisreseptin saaminen on tehty hyvin vaikeaksi. Vaikka reseptin saisikin, niin lääkkeen hankkiminen voi sen kalleuden takia olla mahdotonta, koska sille ei myönnetä KELA-korvausta. Koska lääkekannabislajikkeiden siemeniä voi kuka tahansa ostaa, se mahdollistaa lääkkeen oman kasvatuksen.

Kannabiskasvin kukintavaihe vaihtelee lajikkeiden mukaan, mutta se on yleensä kahdesta kolmeen kuukautta. Tämän takia aloitteen kukkivien kasvien määräksi ehdotetaan neljää kasvia, joista yksi voi olla kuivattu käyttöön, joka laskennallisesti vastaa kannabiksen hallussapidon määräksi ehdotettua 25 grammaa. Henkilöllä voi siis olla käytössään yksi kuivattu kasvi kerrallaan. Muut, korkeintaan kolme kukkivaa kasvia voidaan ottaa käyttöön vaihteittain. Tämä on erityisen tärkeää kannabista lääkkeenä käyttäville, koska lääkkeen säännöllinen saanti on tärkeää. Aloitteen kasvien määrällä ei siis tavoitella neljän kasvin eli laskennallisesti 100 gramman hallussapitoa.

Neljän kannabiskasvin luvallinen viljely omaan käyttöön ohjaa myös viljelyksen koon pitämistä pienenä ja yksinkertaisena, jolloin ei tarvita automatiikkaa, joka voi pettää ja aiheuttaa vesivahinkoja. Nykyaikainen LED-tekniikka mahdollistaa myös valaistuksen ilman kuumia purkauslamppuja, joka ehkäisee tulipaloja ja säästää sähköä. Aloitteen tarkoituksena ei ole laillistaa kannabiskasvattamoja.

EU-oikeudesta ja kansainvälisistä velvoitteista johtuen Suomen olisi yhä puututtava kansainväliseen rajat ylittävään huumausaineiden laittomaan kauppaan. Aloite ei koskisi kansainvälisoikeudellisia rikosasioita, vaan sen tarkoitus on johdonmukaistaa Suomen sisäpolitiikkaa vastaamaan yhteiskunnallista asenneilmapiiriä muuttamalla kannabista koskevia rikoslain 50 luvun säännöksiä johdonmukaisesti sellaisiksi, että enintään 25 gramman hallussapito tai korkeintaan neljän kukkivan kannabiskasvin kasvatusta henkilökohtaista käyttöä varten olisi sallittu.

1 § Huumausainerikos. Huumausainerikosta koskevaa rikoslain 50 luvun pykälää ei enää sovellettaisi kannabiksen osalta. Tähän olisi kuitenkin kaksi poikkeusta. Ensinnäkin kannabiksen käyttäminen voisi tulla rangaistavaksi kannabiksen käyttörikoksena, josta säädetäisiin saman luvun 2 b §:ssä. Toinen poikkeus olisi tilanne, jossa kannabiksen määrä ylittäisi ehdotetun 25 gramman määrän tai henkilö kasvattaisi yli neljää kukkivaa kannabiskasvia tai olisi ottanut kuivaamalla käyttöön useampia kuin yhden kasvin. Näissä tapauksissa kannabiksen hallussapito ja kasvatusta olisivat yhä rangaistavia tekoja.

2 a § Huumausaineen käyttörikos Pykälää muutettaisiin siten, että kannabiksen osalta huumausaineen käyttörikokseen ei enää voisi syyllistyä. Laissa tämä olisi ilmaistu lisäyksellä muuta huumausainetta kuin kannabista. Sen sijaan kannabiksen käyttörikoksesta säädetäisiin saman luvun 2 b §:ssä, mutta sen soveltamisala eroaisi merkittävästi huumausaineen käyttörikoksesta.

2 b § Kannabiksen käyttörikos Rikoslain 50 lukuun lisättäisiin uusi 2 b §, jonka otsikko olisi kannabiksen käyttörikos. Säännöksen tarkoituksena olisi erityisesti suojata muita ihmisiä kannabiksen poltetulta savulta ja se ehkäisisi kannabiksen näkyvää käyttöä paikoissa, jossa se voisi esimerkiksi ohjata lapsia ja nuoria kannabiksen käyttöön.

Säännöksen tavoitteena olisi se, että kun kannabista käytetään tupakan seassa, tilanteeseen sovellettaisiin tupakkalain 10 luvussa säädettyjä kieltoja ja rajoituksia, jotka kannabiksen osalta saatettaisiin voimaan 2 b §:ssä. Tupakkalain rikkominen ei ole rikoslain rangaistava teko. Tupakkalain 113 §:ssä säädetty tupakointirikkomus olisi kuitenkin soveltamisalaltaan yhteneväinen kannabiksen käyttörikoksen kanssa, sillä pykälän 2 momentissa säädetään että tupakointirikkomus koskee myös poltettavaksi tarkoitetun kasvipärisen tuotteen polttamista ja sähkösavukkeen käyttämistä sekä savuttoman tupakkatuotteen käyttämistä päiväkodin taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavan oppilaitoksen sisä- ja ulkotiloissa. Kannabista koskeva kielto olisi kuitenkin rikoslain 50 luvussa. Tämän puolesta puhuisi se, että kannabista koskevaa erityislakia ei ole säädetty. Huumausainelakiä tämä aloite ei koskisi, sillä huumausainelaki on pitkälle harmonisoitu kokonaisuus, kun taas tämän aloitteen tarkoituksena on poistaa kannabiksen pienten määrien hallussapidon, käytön ja kasvatuksen rangaistavuus. Rangaistavuuden poistamisen kannalta huumausainelain uudistus ei ole välttämätön. Huumausainelakirikkomuksesta säädetään huumausainelain 47 §:ssä. Sen soveltamisala eroaa kuitenkin merkittävästi esimerkiksi tupakkalain 113 §:n tupakointirikkomuksen soveltamisalasta. Ehdotettavan säännöksen soveltamisala olisi lähempänä tupakointirikkomusta kuin huumausainelakirikkomusta. Koska tupakointirikkomus koskee myös poltettavaksi tarkoitettua kasvipäristä tuotetta tai savuttoman tupakkatuotteen käyttämistä määrättyissä paikoissa, olisi sääntely kannabiksen osalta ehdotetun säännöksen vuoksi osin päällekkäistä. Tällöin lainkäyttäjän ratkaistavaksi jäisi tapauskohtaisen harkinnan perusteella se, sovellettaisiinko tupakkalain 113 §:ää vai rikoslain 50 luvun 2 b §:ää. Kaksoisrangaistavuutta ehdotetulla säännöksellä ei ole tarkoitus saattaa voimaan.

3 § Huumausainerikoksen valmistelu Pykälän viittausta saman luvun 1 §:ään muutettaisiin johtuen 1 §:n uudesta numeroinnista. Viittaus koskisi ehdotuksen 1-5 kohtien vastaista huumausainerikoksen valmistelua. Huumausainerikoksen valmistelua ei siten olisi enintään 25 gramman hallussapidon, käytön tai enintään neljän kukkivan kannabiskasvin kasvattamisen valmistelu.

4 § Huumausainerikoksen edistäminen Muutettaisiin pykälän 4 § Huumausainerikoksen edistäminen momenttia 1 siten, että poistetaan laittoman huumausaineen viljelyn määritelmästä korkeintaan neljän (4) hamppukasvin viljely. Enintään neljän kukkivan kannabiskasvin viljelyn edistäminen ei

KAA 5/2020 vp

siten olisi rikoksena rangaistavaa.

Lääkekannabis ja liikenneturvallisuus

Kannabiksen potentiaalia lääkkeenä on tutkittu hyvin paljon. Kannabiksen teho kivunhoidossa on tutkittu tosiasia. Vahvaa tutkimusnäyttöä on esimerkiksi siitä, että cannabis ja cannabinoidit voivat lievittää kipua monilla potilaille ja vähentää kemoterapiahoidossa olevien syöpäpotilaiden pahoinvointia ja oksentelua.

Euroopan parlamentti on todennut, että lääkekannabista käsittelevä tämänhetkinen tieteellinen materiaali antaa ratkaisevia ja merkittäviä todisteita siitä, että cannabisilla ja cannabinoidilla on terapeuttisia vaikutuksia esimerkiksi hoidettaessa aikuisten kroonista kipua, pahoinvointia estävänä lääkkeenä kemoterapian aiheuttaman pahoinvoinnin ja oksentelun hoidossa sekä multipeliskleroosiin liittyvien potilaiden raportoimien spastisuusoireiden lieventämisessä ja että ne ovat tehokkaita ahdistushäiriöistä, posttraumaattisesta stressihäiriöstä ja masennuksesta kärsivien potilaiden hoidossa; Lisäksi Euroopan parlamentti on todennut, että on todisteita siitä, että cannabis tai cannabinoidit voivat olla tehokkaita ruokahalun parantamisessa ja painonmenetyksen estämisessä hivin/aidsin yhteydessä ja että ne voivat helpottaa mielenterveyden häiriöitä, kuten psykoosia ja Touretten oireyhtymää, ja lievittää epilepsian sekä Alzheimerin taudin, niveltulehduksen, astman, syövän, Crohnin taudin ja glaukooman oireita, pienentää liikalihavuuden ja diabeteksen riskiä sekä lievittää kuukautiskipuja.

Kannabiksen rangaistavuuden poistaminen nostaisi esiin kysymyksen siitä, onko henkilöllä oikeutta käyttää ja pitää hallussa enintään 25 grammaa cannabisia. Hallussapito olisi rinnastettava lääkeaineen lailliseen hallussapitoon. Tällä kysymyksellä on merkitystä erityisesti rattijuopumussäännöksen soveltamisessa. Rikoslain 23 luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään rattijuopumuksesta, että 2 momentin säännöstä ei kuitenkaan sovelleta, jos mainittu aine tai aineenvaihduntatuote on peräisin lääkevalmisteesta, jota kuljettajalla on ollut oikeus käyttää. Arvioinnissa olisi tapauskohtaisen harkinnassa otettava huomioon paitsi lääketieteellinen näyttö, myös esimerkiksi se, onko henkilöllä ollut reseptiä lääkeaineen käyttämiseen. Aikaisemman rattijuopumussäännöksen (545/1999) mukaan rangaistavuuden edellytyksenä oli, että kuljettajan käyttämä muu huumaava aine kuin alkoholi oli huonontanut hänen kykyään tehtävän vaatimiin suorituksiin. Huumausaineiden nollarajasta säädettyä säännöstä perusteltiin HE 90/2002 vp. s. 18 mm. seuraavasti: Huumausaineina pidettävät lääkevalmisteet, joilla on lääkälaitoksen myöntämä voimassa oleva myyntilupa, on luettu lääkälaitoksen luettelossa Dno 34/45/2002 (10.1.2002). Tässä luettelossa mainitut valmisteet ovat Suomessa myytäviä ja yleensä lääkärin määrättäviä lääkkeitä. Säännöksessä ei kuitenkaan edellytetä, että lääkärin määräys on annettu Suomessa tai että käytetty lääkkeen tulisi olla Suomessa myytävä. Nollarajan soveltamisen ulkopuolelle rajattaisiin siten myös lääkärin ulkomailta määräämän lääkkeen käyttö, vaikka kyseisellä tuotteella ei olisi myyntilupaa Suomessa. --- henkilöllä olisi oikeus käyttää lääkevalmistetta, joka on myynnissä ilman lääkärin antamaa lääkemääräystä. Tällä tarkoitettiin esimerkiksi ilman reseptiä myytävää yskänlääkettä, jossa yhtenä aineena oli huumausaineeksi luokiteltavaa ainetta. Tässä aloitteessa enintään 25 gramman erä cannabisia luettaisiin sellaiseksi lääkevalmisteeksi, joka on kuljettajalla laillisesti hallussaan. Itse rattijuopumussäännöksen ytimeen aloitteella ei ole tarkoitus puuttua, vaan päihytyneenä ajaminen olisi edelleen rangaistavaa.

Korkeimman oikeuden ennakkopäätöksessä KKO:2016:42 muodostettu oikeusohje, jonka mukaan tieliikennettä koskevissa rangaistussäännöksissä tulee pyrkiä keskittymään sellaiseen huumausaineiden käytön estämiseen, jolla voi edes teoreettisesti olla jotain yhteyttä liikenneturvallisuuteen, ohjaa lainsäädäntöä siihen suuntaan, että rattijuopumussäännöstä ei aina sovellettaisi, vaikka henkilön elimistöstä ajon ajankohtana kyseistä aineenvaihduntatuotetta löytyisi. Korkeimman oikeuden mukaan tieliikennettä koskevin erityissäännöksin ei siten tule rangaista esimerkiksi pitkän aikaa sitten tapahtuneesta huumausaineen käytöstä, jolla ei enää ajohetkellä voi olla vaikutusta kuljettajan suorituskykyyn (HE 90/2002 vp s. 9). Ajallinen rajausta pystyttäisiin toteuttamaan sillä, että myös huumausaineen aineenvaihduntatuotetta koskeva näyte olisi tehtävä verestä. Esimerkiksi cannabisin käytöstä näkyy jäänteitä virtsanäytteessä jopa usean viikon jälkeen, kun taas verestä se on todettavissa alle vuorokauden käytön jälkeen (s. 10). KARBOKSITETRAHYDROKANNABINOLIN toteamisesta kuljettajan veressä ei siten voida päätellä, että tämän kyky kuljettaa moottoriajoneuvoa olisi näytteenottohetkellä tai sitä edeltäneen ajon aikana ollut heikentynyt. Aikaisempi käsitys siitä, että kaikkien cannabisin aineenvaihduntatuotteiden toteaminen kuljettajan veressä viittaisi kuljettajan ajokykyä heikentävään cannabisin käyttöön, on siten Korkeimman oikeuden 2016:42 antaman tapauksen mukaisesti nykytiedon ja nykyisin käytössä olevien mittausmenetelmien valossa virheellinen. Näin ollen lainsäätäjän tahto, jota rikoslain 23 luvun 3 §:n rattijuopumussäännöksellä on tavoiteltu, toteutuisi cannabisin kohdalla parhaiten siten, että rikoslain 50 luvun tarkoittamaa huumausainetta ei enää automaattisesti pidettäisi myöskään kuljettajan ajokykyä alentaneena, silloin kun kyse olisi cannabisista.

Rikoslain 23 luvun 3 §:n 3 momentin mukaisesti rattijuopumuksesta tuomitaan niin ikään se, joka kuljettaa moottorikäyttöistä ajoneuvoa tai raitiovaunua käytettyään muuta huumaavaa ainetta kuin alkoholia taikka tällaista ainetta ja alkoholia niin, että hänen kykynsä tehtävän vaatimiin suorituksiin on huonontunut. Aloitteen tarkoitus ei siten ole se, että cannabisin käyttäjä ei voisi syyllistyä rattijuopumukseen, vaan kun moottorikäyttöisen kuljettajan ajokyky on huonontunut, tällöin sovelletaan pykälän 3 momenttia.

Aloitteen suhde perustuslakiin

Lakiehdotus toteutuessaan mahdollistaisi ihmis- ja perusoikeuksien toteutumisen nykyistä tehokkaammin. Perustuslain 22 §:ssä säädetään, että julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Oikeusturvakeinojen puutteellisuus on nostanut esille ongelman siitä, miten esimerkiksi yksilön itsemääräämisoikeus ei cannabisin kohdalla toteudu voimassa olevan lainsäädännön vuoksi. Cannabisin henkilökohtaisen käytön oikeudellisessa arvioinnissa on kysymys siitä, aiheuttaako sen henkilökohtaisesta käytöstä tai hallussapidosta seuraavat rangaistukset tosiasiallisesti tuhoisampia vaikutuksia yksilölle kuin cannabisin käyttäminen sinänsä.

Aloitteen suhde kansainvälisiin ihmisoikeusvelvoitteisiin

KAA 5/2020 vp

1. Kannabiksen käytön kriminalisoimisen arviointi Yhdistyneiden kansakuntien yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen (1948) valossa.

Ihmisoikeusjulistuksen 1 artiklan mukaan kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja arvoltaan ja oikeuksiltaan tasavertaisina. Tämän syntymään perustuvan vapauden tulisi pitää sisällään vapauden kasvattaa kannabista ja käyttää sitä itsemääräävästi. Nykyinen lainsäädäntö velvoittaa viranomaiset puuttumaan kannabiksen käyttöön rikosoikeudellisin keinoin.

Ihmisoikeusjulistuksen 12 artiklan mukaan kenenkään yksityiselämään tai kotiin ei saa mielivaltaisesti puuttua. Suomessa tehdään vuosittain tuhansia kotietsintöjä, joiden ainoa tarkoitus on löytää ihmisten kotona kasvavia kannabiskasveja. Kotirauhaan puuttuminen on aina vakava interventio ihmisen elämässä.

Ihmisoikeusjulistuksen 18 artiklassa määrätään, että jokaisella ihmisellä on ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapaus. Se, että yksilö kokee kannabiksen olevan osa hänen vapaata olemustaan, mutta hänen henkilökohtaiseen vapauteensa silti puututaan, on ristiriidassa sen kanssa, mitä ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapaudesta on määrätty.

Ihmisoikeusjulistuksen 19 artiklan määräämällä tavalla jokaisella on oikeus mielipiteen- ja sananvapauteen; tähän sisältyy oikeus häiritsemättä pitää mielipiteensä sekä oikeus rajoista riippumatta hankkia, vastaanottaa ja levittää tietoja kaikkien tiedotusvälineiden kautta. Monet lääkekannabispotilaat kokevat eriarvoista kohtelua, koska heillä on lääkekannabista kohtaan mielipide, jota Valvira tai Fimea eivät voi hyväksyä, koska cannabis on voimassa olevan lainsäädännön vakiintuneen tulkinnan mukaan ensisijaisesti huumausaine.

Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusjulistuksen 22 artiklassa määrätään, että jokaisella on yhteiskunnan jäsenenä oikeus kansallisten toimenpiteiden ja kansainvälisen yhteistyön kautta kunkin maan järjestelmä ja voimavarat huomioonottaen, nauttia hänen ihmisarvolleen ja hänen yksilöllisen olemuksensa vapaalle kehitymiselle, välttämättömiä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia

Kansallisenä toimenpiteenä ehdotetaan, että kannabiksen asemaa lainsäädännössä muutetaan tämän lakiesityksen mukaisesti.

2. Kannabiksen kriminalisoimisen ongelmakohtia Euroopan ihmisoikeussopimuksen (63/1999) valossa.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artikla takaa jokaiselle oikeuden nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta. Tätä oikeutta voimassaoleva rikoslain 50 luvun 1 §:n tulkinta ei kuitenkaan pysty suojaamaan. 8 artiklan 2 kohdan mukaan viranomaiset eivät saa puuttua tämän oikeuden käyttämiseen, paitsi silloin kun laki sen sallii ja se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätöntä kansallisen ja yleisen turvallisuuden tai maan taloudellisen hyvinvoinnin vuoksi, tai epäjärjestyksen ja rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi. Arvioitavaksi tulee se, onko hampun perusteella tehdyt kotietsinnät välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa.

Tämän aloitteen allekirjoittajat katsovat, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan suojaama oikeushyvä eli yksityisyys, on nykyistä tehokkaammin, edellä todetun välttämättömyysarvioinnin toteutumiseksi, huomioitava kannabiksen turvallisen käytön mahdollistamiseksi.

3. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 9 artikla takaa jokaiselle ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauden.

Tämä oikeus sisältää vapauden vaihtaa uskontoa tai uskoa ja vapauden tunnustaa uskontoaan tai uskoaan joko yksin tai yhdessä muiden kanssa julkisesti tai yksityisesti jumalanpalveluksissa, opettamalla, hartaudentarjoituksissa ja uskonnollisin menoin. Henkilön vapaudelle tunnustaa uskontoaan tai uskoaan voidaan asettaa vain sellaisia rajoituksia, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa yleisen turvallisuuden vuoksi, yleisen järjestyksen, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.

Kannabiksen käyttäjästä osa pitää suhdettaan kasviin uskonnolliseen identiteettiinsä kuuluvana. Vaikka kyse on pienestä vähemmistöstä, on todennäköistä, että tuon ryhmän koko tulee kasvamaan. Aloitteella otetaan huomioon myös heidän oikeustilansa parantaminen. Kun henkilö perustelee käyttöönsä taikka kasvatusrikosta uskonnollisilla tai omantunnon perusteilla, rikosoikeudellinen interventio on erityisen voimakas keino puuttua henkilökohtaiseen ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauteen.

Tämän aloitteen ehdotuksena on, että kannabista ei enää voitaisi pitää artiklan tarkoittamana välttämättömänä syynä henkilön vapauden rajoittamiselle.

Uudet muutetut säännökset:

Rikoslaki 50 luku

1 § Huumausainerikos

Joka laittomasti

- 1) valmistaa tai yrittää valmistaa huumausainetta taikka viljelee tai yrittää viljellä kokapensasta, kat-kasvia (*Catha edulis*) tai *Psilocybe*-sieniä,
- 2) viljelee tai yrittää viljellä oopiumiunikkoa tai meskaliinia sisältäviä kaktuskasveja käytettäväksi huumausaineena tai sen raaka-aineena taikka käytettäväksi huumausaineen valmistuksessa tai tuotannossa,
- 3) viljelee tai yrittää viljellä useampaa kuin neljää (4) kukkivaa hamppu-kasvia käytettäväksi huumausaineena tai sen raaka-aineena taikka

KAA 5/2020 vp

käytettäväksi huumausaineen valmistuksessa tai tuotannossa,

4) myy, välittää, toiselle luovuttaa tai muulla tavoin levittää tai yrittää levittää huumausainetta,

5) pitää hallussaan tai yrittää hankkia huumausainetta tai

6) pitää hallussaan enemmän kuin neljää (4) viljelemäänsä kukkivaa huumausaineena käytettävää hamppukasvia, joista yksi voi olla kuivattu käyttöä varten, yli 25 g huumausaineena käytettävää kannabistuotetta tai yrittää hankkia vähäistä suuremman määrän huumausainetta on tuomittava huumausainerikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

2 a § Huumausaineen käyttörikos

Joka laittomasti käyttää taikka omaa käyttöä varten pitää hallussaan tai yrittää hankkia vähäisen määrän muuta huumausainetta kuin kannabista, on tuomittava huumausaineen käyttörikoksesta sakkoon tai jättää tuomitsematta, jos epäiltyä rikosta tai rikosta on huumausaineen määrä ja laatu, käyttötilanne sekä olosuhteet muutoinkin huomioon ottaen pidettävä kokonaisuutena arvostellen vähäisenä.

2 b § Kannabiksen käyttörikos

Joka käyttää kannabista tilassa, joka on julkinen, päiväkodin, koulun tai muun sellaisen tilan läheisyydessä, jossa on lapsia tai nuoria, tilassa jossa on ihmisiä, jotka voivat altistua poltetun kannabiksen savulle tai jossa tupakointi on kielletty, on tuomittava sakkoon.

3 § Huumausainerikoksen valmistelu

Joka tehdäkseen 1 §:n 1–5 kohdassa tarkoitetun rikoksen valmistaa, tuo maahan, hankkii tai vastaanottaa tällaisen rikoksen tekemiseen soveltuvan välineen, tarvikkeen tai aineen, on tuomittava huumausainerikoksen valmistelusta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava. (19.10.2006/928)

4 § Huumausainerikoksen edistäminen

Joka

1) huumausaineen laitonta valmistusta, viljelyä, lukuunottamatta korkeintaan neljän (4) huumausaineena käytettävän kukkivan hamppukasvin viljelyä, maahantuontia tai maastavientiä varten valmistaa, kuljettaa, luovuttaa tai välittää välineitä, tarvikkeita tai aineita tietäen, että niitä käytettäisiin tähän tarkoitukseen, tai

2) varoja lainaamalla tai muuten rahoittamalla edistää huumausainerikosta tai sen valmistelua taikka 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa tietäen, että rahoitus käytetään tähän tarkoitukseen,

on tuomittava, jollei teko ole rangaistava osallisuutena huumausainerikokseen tai törkeään huumausainerikokseen, huumausainerikoksen edistamisestä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun huumausainerikoksen edistämisen yritys on rangaistava.

Aloitteen taloudellinen tuki

Aloite saa taloudellista tukea

Linkki ilmoituksen taloudellisesta tuesta (www-osoite)

<http://www.kk2020.fi> Avautuu uuteen ikkunaan

Kannatusilmoitusten keräystavat

- Kansalaisaloite.fi
- Paperilomakkeet

Tähän mennessä muualla kerättyjen kannatusilmoitusten yhteismäärä

Kerääjän ilmoittama arvio: 4 254 kpl

Linkit muihin verkkosivuihin

[Viite *1 Cannabis resin in the region of Madrid: Adulteration and contamination](#) Avautuu uuteen ikkunaan

[Viite *2 Pekka Hakkarainen, Karoliina Karjalainen: Pilvee, pilvee. Kannabiksen käyttötavat, käyttäjät ja poliittiset mielipiteet](#) Avautuu uuteen ikkunaan

[KK2020-kampanja](#) Avautuu uuteen ikkunaan

[Rikoslaki](#) Avautuu uuteen ikkunaan

Vastuuhenkilöt

Vireillepanijat

Timo Larmela

Lauri Louhio

Kaisa Kukinto

Kimmo Wilska

Juha Mikkonen

Edustajat

Janne Karvinen

KAA 5/2020 vp

Varaedustajat

Lauri Louhio

Kansalaisaloite.fi on oikeusministeriön ylläpitämä ja tuottama verkkopalvelu.

[Lue lisää >](#)

Kansalaisaloite.fi on Traficommin hyväksymä palvelu.

[Lue lisää >](#)

- [Henkilötietojen suoja, tietoturva ja evästeet](#)
- [Saavutettavuusseloste](#)
- [Yhteystiedot](#)
- [Briefly in English](#)